

Elżbieta Hryniewicka-Kałek

Pamięci Rodziny Hryniewickich

Rocznik Mińsko-Mazowiecki 22, 147-151

2014

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ELŻBIETA HRYNIEWICKA-KALEK

Pamięci Rodziny Hryniewickich

Niniejszy tekst oparłam na wiedzy przekazywanej mi w domu rodzinnym jak również na dokumentach, które są w moim posiadaniu. Ograniczę się do tych informacji o członkach rodziny, którzy pochowani są na mińskim cmentarzu parafialnym.

Fot.: Waclaw i Franciszka Hryniewiczcy
wraz z ich trójką dzieci: Pelagią, Eleonorą i Waclawem (od prawej).

Rodzina Hryniewickich reprezentowała tradycje szlachty polskiej herbu Przegonia. Seniorzy rodu Waclaw i Franciszka Hryniewiczcy pobrali się w 1903 r. w Bielsku Podlaskim. Waclaw Hryniewicki – syn Jakuba urodził się 10 maja 1880 r. w Hryniewiczach Małych. Franciszka Hryniewicka z domu Dąbrowska urodziła się 22 listopada 1882 r. w Bielsku Podlaskim. Waclaw Hryniewicki po ślubie otrzymał nakaz pracy w Petrykowie, gdzie rodzi się ich pierwsza córka Pelagia.

Następnie rodzina zostaje przeniesiona do Mozyrzcu i tu witają na świecie drugą córkę Eleonorę oraz pierwszego syna Wacława (junior). Losy przenoszą ich dalej do Bobrujska, gdzie Wacław senior pracuje jako notariusz. Tutaj przychodzi na świat ich drugi syn – Ludomir.

W 1920 r. rodzina Hryniewickich należąca do narodu polskiego zmuszona została do opuszczenia Bobrujska. Przeniosła się do Chełma. Następnie w 1921 r. senior rodu zostaje mianowany notariuszem miasta Świąciany (woj. wileńskie). Osiedlając się, zakupił duży, murowany dom (obecnie znajduje się w nim dom dziecka), w którym rodzi się trzeci syn – Jakub. Rodzice kształcą dzieci w gimnazjach i na uniwersytetach – wileńskim oraz lwowskim.

Pelagia, po ukończeniu studiów i otrzymaniu dyplomu lekarza medycyny, wychodzi za mąż za Władysława Gucewicza, również lekarza. Małżonkowie pracują w Kosowie Podlaskim, gdzie przychodzą na świat ich dwie córki – Maria i Irena. Po wojnie Pelagia wraz z mężem i rodziną osiedla się w Mińsku Mazowieckim. Władysław zostaje lekarzem powiatowym i organizuje służbę zdrowia. W mieście tym przychodzi na świat trzecia córka – Krystyna.

Fot.: Szpilka z wizerunkiem Franciszki, którą w klapie marynarki nosił jej mąż – Wacław

Eleonora Hryniewicka studiuje na wydziale Chemii Farmaceutycznej Uniwersytetu Wileńskiego, uzyskując dyplom magistra farmacji. Po studiach prowadzi aptekę w Muszynie, a następnie zostaje właścicielką apteki w miejscowości Miedzianka (dawnej Kupfenberg). W 1956 r. władze Polskiej Ludowej upaństwiają aptekę (zabierają). Dalsze życie Eleonora spędza w Mińsku Mazowieckim oraz Warszawie, pracując w aptekach państwowych.

Wacław Hryniewicki (junior) kształci się w gimnazjum święciańskim, otrzymując w 1928 r. maturę. Następnie powołany zostaje do Szkoły Podchorążych w Berezie Kartuskiej. Po roku zostaje zwolniony z przyczyn zdrowotnych. W maju 1929 r. zaczyna studia na Wydziale Prawa Uniwersytetu Wileńskiego im. Stefana Batorego. Zostaje członkiem Korporacji studenckiej „Polesia”. Po czwartym roku z przyczyn rodzinno-ekonomicznych przerywa studia, i podejmuje prace zarobkową w Święcianach. W 1936 r. zaczyna studia w Państwowym Instytucie Robót Ręcznych

Wanda

Pelagia (1932 r.)

Eleonora

Wacław junior w okresie studiów na USB (1931 r.)

Ludomir w okresie studiów

Jakub (okres święciański)

w Warszawie, uzyskując dyplom nauczyciela. Następnie podejmuje pracę w gimnazjum w Ostrzeszowie. Wybuch II wojny światowej zastaje Wacława podczas pobytu u rodziców w Święcianach.

Ludomir Hryniewicki, po ukończeniu gimnazjum maturą w 1930 r., rozpoczął naukę w Szkole Podchorążych w Grudziądzu (kawaleria), którą kończy w 1932 r. Od października 1933 r. zostaje studentem Uniwersytetu Wileńskiego im. Stefana Batorego na Wydziale Sztuk Pięknych. Kończy ją w 1939 r., uzyskując dyplom artysty malarza. W tym samym roku zostaje aresztowany i przetrzymywany przez Sowieców w obozie w Kozielsku, a następnie zamordowany w Katyniu w 1940 r. (na listach katyńskich figuruje jako podporucznik rezerwy kawalerii o nr. kolejnym zwłok 1507).

Najmłodszy syn, Jakub Hryniewicki, przed II wojną światową zdążył ukończyć szkołę powszechną w Święcianach.

13 kwietnia 1940 r. rano Sowieci załomotali do drzwi Franciszki i Wacława w Święcianach, gdzie przebywał również Wacław junior i Jakub. Cała rodzina została wywieziona na Sybir do północnego Kazachstanu, rejon Bułajewo, sowchoz Wozwyszenka, gdzie umieszczono ich w ziemiankach. Wacław junior pracuje na elewatorze jako blacharz, a następnie przy budowie krupiarni. Głód zmusza do wykonywania najróżniejszych robót. Zbiera puszki po konserwach, żarówki, przedmioty nie zdadne do użytku. Dzięki swojej kreatywności, zdolnościom manualnym zamienia je w kubki i świąteczne bombki, które jego Mama sprzedaje, wymieniając na żywność. Syberia odcisnęła głębokie piętno w psychice Wacława. Do końca swoich dni gromadził zużyte przedmioty, drobiazgi, części..., które czekać miały na swoje „nowe życie”.

W 1941 r. rodzina zostaje przeniesiona do miasta Bułajewo, gdzie Wacław senior zostaje mężem zaufania na rejon bułajewski. Wacław junior trafia do więzienia za odmowę przyjęcia obywatelstwa rosyjskiego. Spędza tam tydzień pozbawiony jedzenia.

We wrześniu 1943 r. Wacław junior wraz z Jakubem zgłaszają się do punktu zbornoego w Sielcach nad Oką, gdzie formuje się I Armia Wojska Polskiego. Wacław ze względu na biegłą znajomość języka polskiego i rosyjskiego zostaje pisarzem sztabu. W utworzonym II Korpusie Polskim dowódcą zostaje Anders. Przemieszczają się na południe, a następnie zostają przerzuceni do Włoch, gdzie zostają włączeni w skład Brytyjskiej 8. Armii, w którym Anders utrzymuje dowództwo. Jakub, młodszy brat Wacława, wyruszył z II Korpusem i uczestniczy w bitwie pod Monte Cassino. Wacław junior otrzymuje rozkaz pozostania w sztabie w celu prowadzenia dalszego spisu ochotników. Zostaje wcielony z pozostałymi osobami do 5. Pułku Piechoty II Dywizji im. Henryka Dąbrowskiego i tam pełni funkcję szefa kancelarii sztabu. II Dywizja została włączona do I. frontu białoruskiego i walczyła pod dowództwem gen. Popławskiego. Dywizja kierowała się na zachód i wyzwalała Lublin, Warszawę (tu uniemożliwiono im pomoc powstańcom pod groźbą rozstrzelania), Bydgoszcz, kontynuując walkę w Kołobrzegu, Szczecinie i Berlinie.

Wacław zostaje zdemobilizowany w 1945 r. Przyjeżdża do Mińska Mazowieckiego do siostry Pelagii. Jakub po powrocie do Polski również osiedla się w Mińsku. Rodzeństwo nie ma żadnej wiadomości o rodzicach. Wacław junior usilnie poszukuje poprzez Czerwony Krzyż i Wojskową Misję ZSRR w Warszawie (Jednostka ds. Polaków na Wschodzie). Udaje się odnaleźć rodziców i sprowadzić do Mińska. Zamieszkują przy ul. Wroniej (obecnie Konstytucji 3 Maja). Franciszka Hryniewicka zajmuje się prowadzeniem domu. Wacław Hryniewicki senior rozpoczyna pracę jako notariusz w Państwowym Biurze Notarialnym przy ul. Warszawskiej (mieściło się w domu p. Czajkowskiej). Wacław Hryniewicki junior zakłada, żeniąc się Wandą Wojewódką.

Wanda urodziła się w Goździku (obecnie Mińsk Mazowiecki). Po otrzymaniu matury w 1932 r. w tutejszym gimnazjum, zostaje słuchaczką, a rok później studentką Uniwersytetu Warszawskiego na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym. Po 4 latach sytuacja rodzinna uniemożliwia kontynuowanie studiów. Wanda w tym czasie pomaga owdowiałej matce w opiece nad młodszą siostrą Haliną. Od 1933 do 1949 r. była pracownikiem referatu podatkowego w Starostwie Powiatowym w Mińsku Mazowieckim. W czasie II wojny światowej dostarczała paczki żyw-

nościowe z Chocholu do Warszawy. W 1946 r. rozpoczęła studia na Uniwersytecie Warszawskim na Wydziale Farmacji. Po 5 latach uzyskuje dyplom magistra farmacji. Pracę zawodową rozpoczyna w Mińsku w aptece Gąsowskich przy ul. Warszawskiej, następnie Pfadta na Siennickiej, w końcu – jako zastępca kierownika – w aptece przy ul. Świerczewskiego (obecnie Piłsudskiego). Zdaje również egzaminy specjalizacyjne I i II stopnia w zakresie farmacji aptecznej.

Owoce związku Wandy i Wacława są dwie córki Teresa i Elżbieta. Teresa w wieku 4 lat umiera w wyniku szoku posurowiczego. Wanda będąc aktywną zawodowo, angażowała się w życie społeczno-kulturalne miasta. Organizowała prelekcje i wystawy uświadamiające mieszkańcom mechanizmy powstawania wielu chorób oraz sposoby ich zapobiegania. Działała w Komisji Zdrowia oraz Oświaty Miejskiej Rady Narodowej. Była radną trzech kadencji. Udzielała się w Towarzystwie Przyjaciół Mińska Mazowieckiego, od którego otrzymała tytuł Honorowego Członka.

Wacław Hryniewicki junior od 1945 do 1953 pracuje jako nauczyciel przedmiotów zawodowych w Gimnazjum Mechanicznym w Mińsku Mazowieckim. Jednocześnie od 1950 r. pracuje w służbie zdrowia na stanowisku kontrolera sanitarnego. W 1952 r. rozpoczyna naukę w Technikum Dentystycznym w Warszawie, którą kończy w 1955 r. z dyplomem technika dentystycznego. Zaczyna organizować pierwszą w Mińsku protezownię dentystyczną w piwnicach Ośrodka Zdrowia przy ul. Wroniej (obecne Konstytucji 3 maja). Pracuje do emerytury, pełniąc, m.in. funkcje Kierownika Technicznego oraz męża zaufania. Wacław Hryniewicki został wyróżniony wieloma odznaczeniami wojskowymi oraz zawodowymi. Rodzina Hryniewickich po II wojnie światowej odnalazła swoje miejsce w Mińsku Mazowieckim, stając się częścią tamtejszej społeczności.